

**Centre de Documentació
de Biodiversitat Vegetal**

Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal
CRAI- Universitat de Barcelona

Baldiri Reixac, 2
08028 Barcelona

Telèfon: 93 403 70 19
cedocbiv@ub.edu

Memòria d'activitats 2022

Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal

Presentació

Aquesta memòria recull les principals activitats i els assoliments més remarcables del Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal (CeDocBiV) l'any 2022. Ha estat un any marcat per l'aprovació del nou reglament del CeDocBiV i per la renovació de les seves instal·lacions. S'ha ampliat la sala de l'herbari i s'ha renovat el sistema de protecció contra incendis, dues fites que feia molts anys que es perseguïen i que finalment s'han assolit molt satisfactòriament. Malauradament les obres han dificultat el funcionament habitual del centre, ja que no s'ha pogut accedir a l'herbari durant gairebé tres mesos.

1 Secció herbari

1.1 Conservació de les col·leccions

Les principals tasques que s'han dut a terme a l'herbari, a més de les habituals que comporta el seu funcionament són les següents:

a) Col·lecció d'algues: continua la digitalització de la col·lecció centrada en les algues vermelles (Rodòfits). S'han escanejat 244 plecs

b) Col·lecció de plantes vasculares (cormòfits) :

- pràcticament finalitzada la identificació del plecs de l'herbari de J. Texidor (amb la col·laboració de J. Vigo)
- continua la gestió de la gran quantitat de mostres que s'han dipositat darrerament a l'herbari i que cal incorporar (congelació, canvi de paper, ordenació, incorporació a l'herbari general BCN, etc.)

c) Col·lecció de fongs: continua l'inventari i ordenació de les mostres per col·leccions personals (processades 1.380 mostres)

d) Col·lecció d'etnobotànica: s'han informatitzat i intercalat tots els materials de les tesis en curs de l'equip de recerca *EtnoBioFic* (55 mostres especials, a més de les mostres que s'incorporen a la resta de col·leccions ja que ho permet el seu format, com a plecs a cormòfits, principalment).

1.2 Increment dels fons: donacions, intercanvis i dipòsits

Al llarg de l'any s'han produït un total de 44 entrades de nous materials d'herbari. Cal destacar la donació de l'herbari d'algues de J.A. Seoane, que va ser catedràtic de la UB. Consta d'uns 4.000 plecs, majoritàriament recollits per ell sobretot a les costes ibèriques, però també d'altres punts del litoral europeu (França, Irlanda, etc.) i de llocs més exòtics com el Japó. També hi ha força materials provinents d'intercanvi amb altres herbaris del món, uns 800 plecs dels quals daten del segle XIX.

S'ha participat en la "XXVII Exsiccata de Flora Ibero-Macaronésica Selecta 2022", organitzada per la Universitat d'Almeria amb la participació de 33 herbaris. S'ha fet un intercanvi amb l'herbari del "Real Jardín Botánico de Madrid" de 50 plecs.

Pel que fa a les donacions de fons documentals s'ha rebut donacions de bibliografia de les institucions i persones següents: CRAI Biblioteca de Biologia, J. Vigo, A. Gómez Garreta, X. Font i R.M. Masalles

1.3 Informatització

Es continua amb el procés d'informatització de l'herbari, principalment de la col·lecció de fongs que és la que té més plecs sense informatitzar. De les altres col·leccions ja només cal informatitzar les noves incorporacions. A la taula següent es recull el nombre de plecs que s'han informatitzat de cadascuna de les col·leccions:

Col·lecció	Nombre de registres
Fongs (inventari)	1.035 (227)
Cormòfits	2.147
Líquens	12
Algues	164
Etnobotànica ¹	48
Briòfits	12
Total	3.645

¹ mostres especials que no es poden incorporar a les altres col·leccions

1.4 Digitalització

Aquesta activitat ha rebut un impuls destacable gràcies al contracte del tècnic de suport, finançat pel Vicerectorat de Recerca de la UB, del novembre del 2021 a l'abril del 2022. Les imatges que s'han obtingut aquest any son les següents:

- Càmera digital: 140 imatges (37 de llavors de Liliàcies, 58 de llavors de ranunculàcies i 45 de fongs mixomicots)
- Escàner (plecs): 338 imatges (44 de Rodòfits, 43 de l'Herbari de la Selva de P. Font Quer i 51 de l'herbari de J. Planellas)

1.5 Préstecs i trameses

S'han gestionat dos préstecs i 10 trameses (unes 147 mostres)

1.6 Consultes telefòniques o per correu electrònic

S'han atès un total de 104 consultes, pràcticament totes per correu electrònic i referents a plecs de l'herbari.

1.7 Visites

S'han rebut un total de 28 visites presencials per a consultar l'herbari, de les quals destaquem tres visites internacionals: de la Universitat de Turku (Finlàndia), de la Universitat Estatal de Pennsilvània i de la Universitat de Florència .

S'ha rebut una visita presencial d'un investigador de la Universitat Complutense de Madrid per la consulta del material fotogràfic del fons personal de J. Cuatrecasas.

Pel que fa a les visites de suport a la docència, se n'han realitzat vuit per als estudiants de les diferents assignatures de botànica de les Facultats de Biologia i de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació. Concretament, s'han fet les visites següents:

- alumnes de l'assignatura Cormòfits del grau de Biologia, un grup.
- alumnes de l'assignatura Botànica del grau de Biologia, tres grups.
- alumnes de l'assignatura Botànica farmacèutica del grau de Farmàcia, dos grups.
- alumnes de l'assignatura Etnobiologia del Màster de Biodiversitat de la UB, un grup.
- alumnes de de l'assignatura Mètodes i tècniques en Sistemàtica i Evolució Vegetal del Màster de Biodiversitat de la UB, un grup.

Destaquem també la visita d'una alumna del màster en Conservació i Restauració de Patrimoni Fotogràfic de l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya, que va valorar l'estat de conservació i les condicions en que es guarda el fons fotogràfic del CeDocBiV.

2 **Secció bases de dades**

La secció de bases de dades del CeDocBiV agrupa totes les bases de dades de l'herbari i les bases de dades que generen els projectes de recerca dels membres del CeDocBiV, totes elles majoritàriament consultables en xarxa.

Destaquem les bases de dades de l'herbari BCN, el banc de dades de biodiversitat de Catalunya i la cartografia generada amb les bases de dades de vegetació i hàbitats.

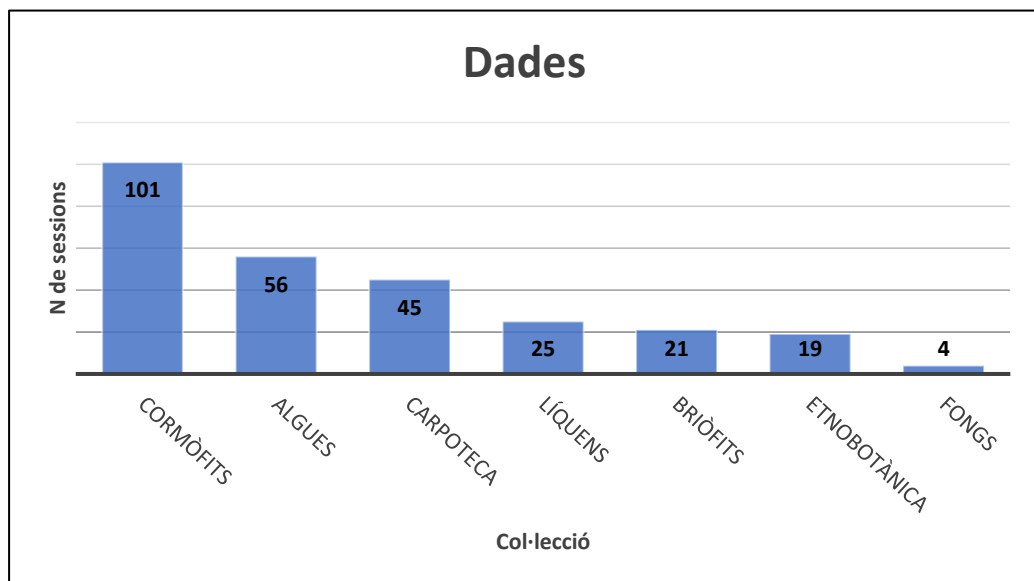
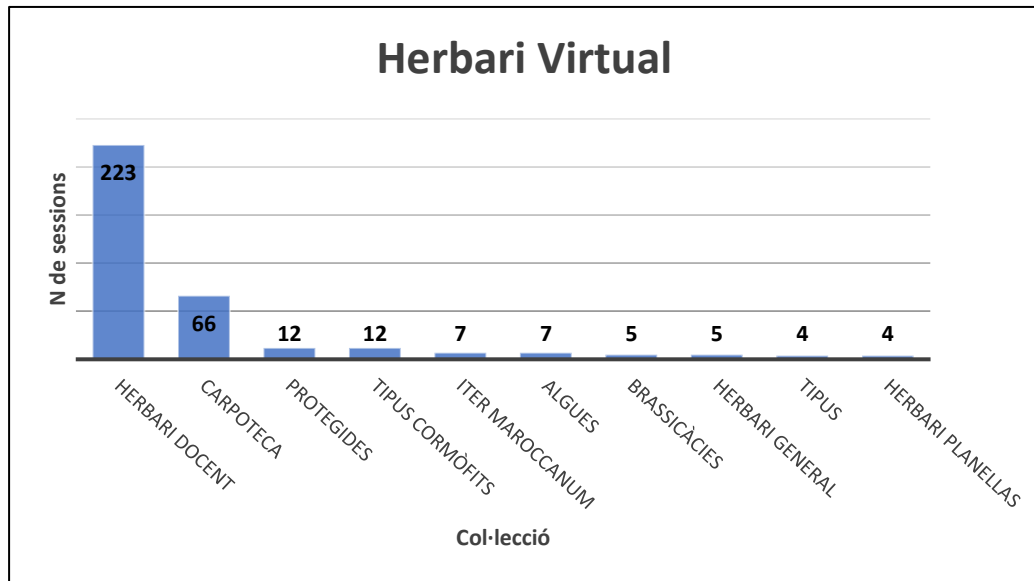
2.1 Bases de dades de l'herbari BCN

2.1.1 Portal propi de consulta de l'herbari (<http://www.ub.edu/cedocbiv/>)

El portal de l'herbari permet fer consultes tant a les bases de dades (registres amb la informació dels plecs: localitat, any, recol·lector, etc.) com a l'herbari virtual (imatges dels plecs d'herbari). Al llarg de l'any s'han registrat 15.719 visualitzacions de

pàgines, amb una mitjana d'unes 400 visites mensuals. L'herbari virtual rep més consultes que les bases de dades.

A les gràfiques següents es pot veure que les pàgines més visitades són les de les imatges de l'herbari docent (223 sessions), les bases de dades de cormòfits (101 sessions) i les imatges de la col·lecció de fruits i llavors (carpoteca).

S'ha acordat renovar el portal de consulta de les imatges de les mostres de l'herbari, l'anomenat Herbari Virtual. S'ha encarregat a l'empresa "La Tempesta", que és la que ha fet el Museu Virtual de la UB. S'espera que el nou portal sigui funcional al llarg del 2022 i que posteriorment es pugui abordar la renovació del portal de consulta dels registres de l'herbari.

2.1.2 Consulta a través d'altres portals

Entre els diferents portals internacionals que permeten la consulta de l'herbari: [Europeana](#), [JSTOR](#) (Global Plants Initiative) i [GBIF](#) (Global Biodiversity information Facility) només disposem de les estadístiques de consulta al portal del GBIF. En aquesta plataforma actualment hi ha publicades dades de cinc de les col·leccions de l'herbari (totes menys la col·lecció de fongs), uns 157.000 registres. A través d'aquest portal es pot veure la distribució mundial de les mostres de l'herbari i el nombre de publicacions en què es citen aquestes dades. Des del 2016, que és quan va començar aquest registre, s'han citat les nostres dades en 955 publicacions, 500 de les quals es corresponen a aquest any.

2.2 Banc de dades de Biodiversitat de Catalunya (BDBC)

<http://biodiver.bio.ub.es/biocat/>

Aquesta bases de dades recopila les citacions bibliogràfiques geo-referenciades com a mínim en quadrats UTM de 10 km i, sovint, amb altres dades ambientals com ara altitud, exposició, pendent, hàbitat, etc.

Durant l'any 2022 s'han incorporat 194.343 noves citacions i 327 inventaris de vegetació. En total, el mòdul de Flora i Vegetació de Catalunya (FloraCat) té informatitzades 3.398.569 citacions i 25.170 inventaris de vegetació corresponents a 1.784 obres bibliogràfiques i arxius de dades inèdites.

2.3 Cartografia de la vegetació i dels hàbitats (GEOVEG)

<http://www.ub.edu/geoveg/cat/semhaveg.php>

El grup de recerca en cartografia de la vegetació i dels hàbitats combina el coneixement fitotopogràfic de la vegetació i les tècniques cartogràfiques que ofereixen els Sistemes d'Informació Geogràfica (SIG) per a l'elaboració de cartografies temàtiques a diferent escala.

Durant el 2022 s'ha continuat amb la tercera versió de la cartografia d'Hàbitats de Catalunya (2019-2023) a escala 1:25.000. S'ha fet la presentació pública del Mapa d'hàbitats terrestres de la província de Barcelona (17 novembre de 2022 a Sala d'actes del Pavelló Migjorn del Recinte Mundet).

Per altra banda s'ha avançat en la cartografia a escala 1:10.000 dels espais protegits que promou la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural del

Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya. Enguany s'ha treballat en els dels Aiguamolls de l'Empordà, del Delta Ebre, de l'Estany de Sils, de la zona volcànica de La Garrotxa, de Prades, de l'Alt Pirineu (part), de Montserrat i del Mas de Melons .

3 Biblioteca de Biodiversitat Vegetal i Fons personals

Durant el 2022 la Unitat de Procés Tècnic del CRAI ha catalogat les darreres adquisicions de llibres, uns 40 exemplars. Al cercador del CRAI ([Cercabib](#)) ja hi figuren els gairebé 700 exemplars del CeDocBiV.

Des del darrer trimestre del 2022 s'ha començat amb l'ordenació i catalogació dels fons personals que s'han anat dipositant al CeDocBiV i que fins ara no havien rebut un tractament concret, com per exemple els fons personal del Dr. J. Cuatrecasas i el de la Dra. C. Casas, que ja es poden consultar al portal del CRAI (a la base de dades [UBDOC](#)).

4. Activitats

El CeDocBiV organitza activitats pròpies o participa en activitats organitzades per altres institucions per tal de donar a conèixer el contingut i el valor de l'herbari i els seus fons documentats. Entre aquestes destaquem:

4.1 Oferta de Pràcticums i Treballs de Fi de Grau

S'ha iniciat el Pràcticum I : Estudi de la presència d'espècies arvenses als herbaris històrics conservats a l'herbari de la Universitat de Barcelona (Alumne: Paula Cara; tutora UB: L. Chamorro)

4.2 Seminaris

S'ha impartit el seminari "Registres de Biodiversitat", de l'assignatura "Botànica Farmacèutica" del grau de Farmàcia de la UB.

4.3 Exposicions

- Expo-Natura 2022 de la Facultat de Biologia. Imatges de macrofotografia de Mixomicets i llavors. Abril (Virtual)
- XXXVII Exposició de bolets a la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació. Novembre 2022
- Exposició de bolets a la Facultat de Biologia. Novembre 2022
- Vídeo de presentació del Museu Virtual, elaborat pel Vicerectorat de Patrimoni i Activitats Culturals

4.4 Tallers

- Qui soc? Juguem amb l'herbari. Saló de l'Ensenyament, Espai Ciència. Organitzat per la Fundació Catalana per la Recerca i la Innovació (FCRI). Març 2022
- Qui soc? Juguem amb l'herbari. VIII Festa de la Ciència. Organitzada per la Universitat de Barcelona. Maig 2022
- Portes obertes a l'herbari de la Universitat de Barcelona: quatre sessions amb 23 participants. Setmana de la Ciència 2022. Organitzada per la Fundació Catalana per la Recerca i la Innovació (FCRI). Novembre 2022

4.5 Sortides

Al juny es va organitzar una sortida a Santa Maria de l'Estany i voltants en homenatge al Dr. J. Molero amb motiu de la seva jubilació

4.6 Assistència a cursos

- "Estandaritzación y publicación de datos de biodiversidad en GBIF". Taller online organitzat pel GBIF.ES del 18 al 31 de maig de 2022
- Gestió i tractament de documents fotogràfics a biblioteques i unitats d'informació. Curs del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. Del 2 al 23 de març de 2022

4.7 Xarxes socials

Es va participar a la "Trobada de xarxes de la UB". 3-02- 2022.

S'ha activat un compte de "twitter" per donar a conèixer els fons patrimonials del CeDocBiV i les activitats dels seus membres.

5 **Relacions institucionals**

5.1 Reunió del Consell Assessor del CeDocBiV

En la reunió anual del Consell Assessor, celebrada el 8 de febrer, es van abordar, entre d'altres, el tema de la renovació del reglament del CeDocBiV, el finançament de la renovació del portal web i la necessitat de més personal.

5.2 Aprovació del nou reglament del CeDocBiV

El Consell de Govern de la Universitat de Barcelona va aprovar, el 13 de juliol de 2022 el nou reglament del centre, d'acord amb la normativa de creació i funcionament de les estructures internes de recerca i transferència de la Universitat de Barcelona (modificat per acord del Consell de Govern de 14 d'octubre de 2021), en què es regulen els observatoris i centres de documentació.

5.3 Reunions amb els membres de l'equip de govern

Els membres de la comissió permanent del CeDocBiV, tots ells o bé una representació, han mantingut trobades o s'han reunit amb els vicerektorats següents:

- Vicerektorat de Patrimoni i activitats culturals
S'ha assistit a la reunió del Nou Museu Virtual convocada per aquest vicerektorat amb la resta de col·leccions patrimonial de la UB. 20-1-2022
- Vicerektorat de Transformació Digital
 - visita al CeDocBiV del Vicerector X. Triadó al CeDocBiV. 10-01- 2022
 - reunió amb el Vicerector per planificar la renovació del portal web del CeDocBiV. 27-10-2022
- Delegat del rector per a la promoció de la recerca
Visita de J. Navarro per conèixer el centre. 21-09-2022

5.4 Relació amb altres departament o unitats de la UB

- Visita de dos professors del Departament d'Arts i Conservació-Restauració la Facultat de Belles Arts de cara a la col·laboració en el projecte "Revisió experimental de la iconografia botànica en l'era post-fotogràfica". 17-05-2022
- Reunió convocada per la unitat de beques de col·laboració de la UB per informar sobre les novetats relatives a aquesta convocatòria. 22-03-2022
- assistència a la "Jornada de Bones Pràctiques" organitzada pel CRAI

5.5 Relació amb altres institucions:

- Assistència a la reunió organitzada pel GBIF: "Capacidades y colecciones: buenas prácticas, formación y coordinación" (Webinar). 20-01-2022.
- Assistència a la reunió organitzada pel GBIF: "Debate técnico sobre los servicios que prestan los herbarios". 31-05-2022.

5.6 Pertinença a associacions

El CeDocBiV és membre de les associacions següents (s'indica les activitats en les quals s'ha participat):

- Asociación de Herbarios Iberomacaronésicos (AHIM)
 - Assemblée anual. 04-02-2022
 - Campanya de recol·lecció conjunta a la Garrotxa del 20 al 23 de juny de 2022
- International Association for Plant Taxonomy (IAPT)
- Sociedad Española de Biología de la Conservación de Plantas (Sebicop)

6 Espais i equipaments

El 2022 ha estat marcat per actuacions molt importants a la sala d'herbari, alguna de les quals encara estava pendent d'executar, però tenia el pressupost aprovat amb el PIU del 2021. Les actuacions executades són les següents:

- renovació de les bombones de gas del sistema contra incendis de l'herbari
- instal·lació d'una porta estanca a la sala de moltes.
- ampliació de la sala de l'herbari unint-la amb la sala de moltes
- instal·lació d'una porta a la sala del magatzem
- retirada d'un climatitzador obsolet a una de les sales de la segona planta

Pel que fa a l'adquisició d'equipaments destaquem la compra d'una càmera digital i d'un programa per poder realitzar la tècnica de l'apilament de fotografies (*Zerene*)

7 Recursos humans

El canvi més destacable ha estat la incorporació a la relació de llocs de treball (RLT) de la UB de la plaça d'un tècnic superior de recerca al CeDocBiV. Al desembre del 2022 s'ha inclòs aquesta plaça en la convocatòria del "procés selectiu excepcional d'estabilització per cobrir 105 llocs de treball en règim de contracte laboral fix de personal d'administració i serveis de la Universitat de Barcelona".

A més del personal del CeDocBiV el 2022 s'ha comptat amb el personal següent:

- Contractes:

- E. Coelho, de l'XI del 2021 fins al IV del 2022. Contracte subvencional pel Vicerectorat de Recerca:
- J. Cuscó, del XII del 2022 al XII del 2024. Contracte del Programa Investigo

- Becaris de col·laboració:

- D. Gómez
- L. Marginedas

Al llarg d'aquest any s'han jubilat els professors E. Carrillo, A. Gómez-Garreta, M.C. Barceló i P. Navarro.

13 Balanç econòmic

A la taula següent es detallen els ingressos al 2022:

Ingressos	
Pressupost ordinari CeDocBiV	14.000,00
VR de Recerca	2.682,43
Contracte Programa	4.500,00
VR de Patrimoni i Activitats Culturals	1.000,00
Total	22.182,43

Les despeses de l'any 2022 van ser les que es detallen a la taula següent:

Despeses	
Beques	5.364,86
Bibliografia	422,04
Càmera i software	3.424,70
Retirada de climatitzador	2.212,33
Correu	178,3
Curs de fotografia	185,00
Material fungible	250,61
Material d'herbari	809,32
Impressora	63,4
Material d'arxiu	474,77
Telèfon	154,54
Viatges	2.322,02
Portal web	6.000,00
Total	21.861,89